VTT:n asiantuntijalausunto

HE 15/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2023 toiseksi lisätalousarvioksi

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto 20.10.2023

Teema: PL 28 Palvelut valtioyhteisölle. Pääluokan momentti 20.01.88 Senaatti-konsernin liikelaitokset, kiinteistön luovuttaminen Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle

VTT kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa yhteenvetona, että kiinteistön luovutuksella Senaatilta Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle voidaan valtiokonsernin omistus ja toiminnan jatkuvuus turvata Micronovan toimisto- ja tutkimuskiinteistössä. Mikroelektroniikka ja kvanttiteknologia ovat aloja, joissa Suomella on erityistä osaamista sekä kilpailuetua, ja joiden markkina on voimakkaassa kasvussa. Suomen kestävä kasvu edellyttää kansallisia panostuksia tällaisiin aloihin. Kyse on myös kriittisten teknologioiden huoltovarmuudesta.

VTT pitää tärkeänä tavoitetta Micronovan omistuksen säilymisestä valtiokonsernin sisällä. Näin voidaan parhaiten taata vakaa toimintaympäristö kriittisten teknologioiden kehittämiseen myös tulevaisuudessa.

Micronova-kiinteistö

VTT on vuokralla nykyisin Senaatin omistamassa ‘Micronova’ toimisto- ja tutkimuslaitoskiinteistössä Espoon Otaniemessä. Rakennus on valmistunut vuonna 1997 ja sitä on laajennettu vuonna 2003. Micronovassa sijaitsee VTT:n hallinnoima pohjoismaiden suurin puhdastila. Tällä hetkellä Micronovassa työskentelee 240 VTT:läistä. Micronovassa sijaitseva nano- ja mikroelektroniikan tutkimusinfrastruktuuri kattaa koko tutkimus- ja tuotekehitysprosessin mm. seuraavien teknologioiden osalta: MEMS, optinen MEMS, hyperspektriteknologia, integroitu fotoniikka, 2D-materiaalit, pietsosähköiset materiaalit, suprajohtava teknologia sekä puolijohdeteknologiat. Lisäksi VTT:n 20 kubitin kvanttitietokone Helmi sijaitsee Micronovassa.

VTT:n lisäksi Aalto-yliopisto sekä useat yritykset toimivat Micronovassa. Keskeinen osa Aalto-yliopiston toimintaa kiinteistössä on mikroelektroniikan ja nanoelektroniikan kansallisen infrastruktuurin OtaNanon ympäristössä tapahtuva huippututkimus. Tällä hetkellä kiinteistössä toimivia yrityksiä on noin kymmenen. Usean yrityksen kasvutarinaa ei olisi ilman nykyistä Micronovaa.

Suunnitteluvaiheessa oleva Kvanttinova-hanke keskittää mikroelektroniikan ja kvanttiteknologian kehittämisen Otaniemeen Micronovan viereen. Tavoitteena on rakentaa uusi yritysten ja tutkimustoimijoiden yhteinen puhdastilaympäristö, joka kytkeytyy saumattomasti Micronova-puhdastilaan. Näin Suomeen muodostetaan Euroopan suurimpiin ja merkittävimpiin lukeutuva erikoistuneen mikroelektroniikan ja kvanttiteknologian TKI-ympäristö ja yrityskeskittymä. Valtion talousarviossa 2024 on ehdotettu rahoitusta Kvanttinovan yhteiskäyttöisen pilottilinjan rakentamiseen.

Mikroelektroniikka ja kvanttiteknologia

Mikroelektroniikka ja kvanttiteknologia ovat aloja, joissa Suomella on erityistä osaamista sekä kilpailuetua, ja joiden markkina on voimakkaassa kasvussa. Suomen kestävä kasvu edellyttää kansallisia panostuksia tällaisiin aloihin. Kyse on myös kriittisten teknologioiden huoltovarmuudesta.

Euroopan tavoitteena on nostaa mikroelektronisten sirujen omavaraisuus kahteenkymmeneen prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Suomen vahvuus mikroelektroniikassa perustuu vuosikymmenien tutkimuspohjaan. Suomi on globaali edelläkävijä erikoistuneessa mikroelektroniikassa. Kvanttiteknologian kehitysnopeus on valtava ja edessä oleva kvanttimurros haastaa kaikkien toimialojen kehityksen. Suomella ei ole varaa jäädä tästä kehityksestä ulkopuolelle. Kvanttiteknologia pohjautuu mikroelektroniikkaan, joten sama puhdastilaympäristö kiihdyttää sekä mikroelektroniikka- että kvanttiteknologiaekosysteemin kasvua.

VTT:n näkemys Micronova-kiinteistön siirrosta VTT:lle

Vuoden 2023 aikana Senaatti on suunnitellut luopuvansa Micronovasta. Valtio omistajana suunnittelee siirtävänsä kiinteistön omistuksen VTT:lle vastikkeettomana apporttina, jotta tämän alan tutkimus, kehitys ja huoltovarmuus Suomessa ovat jatkossakin turvattuja. **VTT näkemyksen mukaan kiinteistön luovutuksella Senaatilta Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle voidaan valtiokonsernin omistus ja tutkimustoiminnan jatkuvuus kriittisten teknologioiden osalta turvata Micronovan toimisto- ja tutkimuskiinteistössä ja siihen jatkossa linkittyvässä Kvanttinovassa.** Lisäksi **VTT näkemyksen mukaan lopullinen apportin arvo on määritettävä mahdollisimman lähellä siirtohetkeä huomioiden nykyinen kiinteistöjen markkinatilanne.**

Espoo 18.10.2023

Antti Vasara
Toimitusjohtaja
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

Tanja Huoponen
Talousjohtaja
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy